

Kagawaran ng Katarungan
Dibisyon ng Civil Rights

**Pambansang Pangangalaga
Laban sa
Diskriminasyon ng
Lupang Tinubuan**

Nailathala April 2001

LUPANG TINUBUAN PAMBUNGAD

Labag sa mga pambansang batas ang diskriminasyon ng lahi, kulay, pananampalataya, kapansanan, kasarian, at kung may-asawa o wala. Labag sa batas na magtangi ng dahil sa lupang tinubuan, ninuno, kalinangan, o pananalita ng isang tao. Ang ibig sabihin nito ay hindi maaaring ipagkaila sa kanila ang pantay na pagkakataon dahil sa siya o ang kanyang angkan ay isinilang sa ibang bayan, dahil ang kanyang pangalan o pagasalita ay nauugnay sa lupang tinubuan, dahil sa siya ay sumasali sa mga kaugaliang nag-uugnay sa lupang tinubuan, or dahil sa siya ay may asawa o may kaugnayan sa mga taong tubo ng ibang bansa.

Nababahala ang g Dibisyon ng Civil Rights ng Kagawaran ng Katarungan na ang mga pangyayaring may kinalaman sa diskriminasyon ay hindi maipagbigay alam sa kanila sa kadahilanang hindi alam ng mg biktima na sila ay may mga karapatang alinsunod sa batas, o maaaring natatakot na dumulog sa pamahalaan. Upang malutas ang suliraning ito, ang Dibisyon ng Civil Rights ay nagtatag ng National Origin Group upang tulungan ang mga mamamayan at mandarayuhan na maliwanagan at matupad ang kanilang karapatan. Kung sa inyong inaakala na ikaw, o ang isang kakilala, ay naging biktima ng diskriminasyon dahil kanyang lahi at nais na magkaroon ng kaalaman upang matupad ang iyong karapatan, dapat mong basahin ang lathalaing ito.

Ipinaliliwanag ng lathalaing ito ang mga batas na nagbabawal sa diskriminasyon ng lahi at nagbibigay ng mga halimbawa. Matatagpuan ang mga karagdagang kaalaman tungkol sa Dibisyon ng Civil Rights at ang mga sangay nito sa Internet sa <http://www.usdoj.gov/crt>. Ipapaliwanag dito ang pakikipag-ugnayan sa Dibisyon upang ipagbigay alam ang mga karainan tungkol sa diskriminasyon.

ALAMIN ANG INYONG MGA KARAPATAN

Ang Dibisyon ng Civil Rights ng Kagawaran ng Katarungan ang nagpapatupad ng mga pambansang batas sa diskriminasyon sa:

Pag-Aaral
Paghahanapbuhay
Pamamahay
Pangungutang
Pangpublikong Tulong
Pagtupad ng Batas
Paghahalal

Ang Dibisyon na ito ay nagpapatupad ng mga batas na nagbabawal sa diskriminasyon ayon sa kapansanan; kumakalinga din ito sa mga karapatan ng mga taong nanatili sa mga institusyon; at nagsasakdal ng mga krimeng naudyokan ng dahil sa lahi, kulay, o tinubuang lupa ng biktima.

May mga pagkakataon ng ang Dibisyon ay nasasangkot lamang kapag ang diskriminasyon ay madalas na ginagawa. Ang ibig sabihin nito ay mahigit sa isang beses na nagkaroon ng pagkakataon ng diskriminasyon, at may panuntunang nagpapahiwatig ng diskriminasyon.

SALARING PAGLABAG NG MGA KARAPATAN

* *Isang binata na taga Timog Asia ang inatake habang siya ay paalis sa isang konsiyerto sa nayt klub. Ang umatake, kasapi ng pangkat ng skinhead, ay himiyaw ng mga pangantiyaw ng lahi habang binubugbog ng suntok at tubo ang biktima hanggang sa ito ay mawalang malay sa paradahan ng klub.*

* *Sa pulong ng Ku Klux Klan, sinabi ng isang Klasman sa kanyang mga kasamahan na ang mga Meksikano at Puerto Rikans ay dapat "bumalik sa kanilang pinanggalingan." Sinunog nila ang isang krus sa harap ng mag-asawang Hispanic upang takutin ang mga ito at mapilitan silang umiba ng lugar. Bago sunugin ang krus, ipinakita ng salarin ang isang baril at nagbigay ng isa pa sa isang kasamahan kung saka-sakaling pigilan sila ng mga biktima.*

* *Isang kompanyang Amerikano ang nangalap ng mga manggagawa mula sa isang maliit na pook sa Mexico, at pinangakuan ang mga ito ng magandang hanapbuhay at magandang kabayaran. Patakas na naipasok ng kompanya ang mga Meksikano sa Amerika sa loob ng isang walang laman na trak. Nang makarating sa Amerika, tinakot ang mga manggagawa, at binalaan na sila ay papatayin kung sila ay magbalak na umalis.*

Isinasakdal ng Criminal Section ng Civil Rights Division ang mga taong napatatang gumagamit ng kalupitan o karahasan upang mapanghimasukan ang mga pambansang karapatan ng isang tao dahil sa kanyang lupang tinubuan. Kabilang sa mga karapatang ito ang tungkol sa pabahay, paghahanap-buhay, pag-aaral, o paggamit ng mga pangmadlang kagamitan. Maaari ninyong maabot ang Criminal Section sa (202) 514-3204 o lumiham sa: Criminal Section, P.O. Box 66018, Washington, D.C. 20035-6018.

KARAPATANG PANG MAY KAPANSANAN

- *Sinabi ng isang HMO na tumatanggap ng mga pasyenteng may Medicaid sa isang Meksikana na may kapansanang celebral palsy na bumalik na lamang sa ibang araw upang mapakanayam, samantalang ang iba pang mga naroroon ay napag-ukulan nito ng madaliang tulong at panahon.*

Ang halimbawang ito ay maaaring paglabag ng pambansang batas na nagbabawal sa diskriminasyon dahil sa kapansanan at nagbabawal ng diskriminasyon dahil sa lupang tinubuan. Kung sa iyong inaakala na ikaw ay itinangi dahil sa ikaw ay may kapansanan maaari kang makapag-bigay alam sa Disability Rights Section sa (800) 514-0301 (boses) o 800-514-0383 (TTY). Maaari ka ring lumiham sa Disability Rights Section, P.O. Box 66738, Washington, D.C. 20035-6738.

PAG-AARAL

* *Ang isang bata ay hirap na makapangusap sa Ingles, subalit ang kanyang paaralan ay hindi naman nagbibigay ng angkop na tulong upang siya ay matutong mag-Ingles at makapag-aral.*

* *Ang isang paaralan na karamihan ng mag-aaral ay Haitian ay hindi nag-aalok ng aralin para sa mga marangal. Ang ibang paaralan sa pook na hindi karamihan ang mag-aaral na Haitian ay nag-aalok ng aralin para sa mga marangal at pagsulong.*

Ang mga halimbawang ito ay paglabag ng pambansang batas, na nagbabawal ng diskriminasyon sa pag-aaral dahil sa lupang tinubuan ng isang tao. Ipinagtutupad ng Sangay ng Educational Opportunities ang mga batas na ito sa mababa at mataas na paaralan at pati na rin sa pampublikong kolehiyo at unibersidad. Ipinatutupad ng Education Section na walang diskriminasyon sa lahat ng bagay na nauukol sa pag-aaral, kasama na ang takdang aralin ng mga mag-aaral, paglululan

---

ng mga mag-aaral, pagngalap ng mga mangagawang pampaaralan, paghahati-hati ng mga pampaaralang gamit at pamamaraan, ang pagbigay ng mga programa sa pag-aaral upang matulungan ang mga mag-aaral na kulang sa pananalitang Ingles.

Upang maihayag ang kadaingan o para sa iba pang kaalaman, makipag-ugnayan sa Education Section sa (202) 514-4092, o lumiham sa: Educational Opportunities Section, P.O. Box 65958, Washington, D.C. 20035-5958.

PAGHAHANAP-BUHAY

* *Ang isang tagapangasiwa ay madalas na nangagantiyaw sa isang manggagawa dahil ang angkan nito ay mula sa Iran. Noong nakaraang linggo, ang tagapangasiwa ay naglagay ng masamang biro ng patalastas na nagsasabing huwag pagtiwalaan ang taong iyon dahil sa ito ay isang terorista.*

* *Isang babaeng mula sa Russia ang naghanap ng trabaho bilang tagapag-tuos. Kahit na kaya nitong gampanan ang pangangailangan ng trabaho, siya ay hindi natanggap dahil sa siya ay may puntong magsalita.*

* *Sa sang pampagkaing kompanya, ang mga dahuyang aplikante ay kinakailangang magpakita ng katunayan na sila ay maaaring maghanapbuhay bago bigyan ang mga ito ng application forms, samantalang ang mga puti ay hindi na kinakailangang magpakita ng katunayan at agad na binibigyan ang mga ito ng applications. At higit pa, mas masusing sinisiyasat ang mga dokumento ng mga dayuhan at mas madalas na hindi natatanggap kaysa sa mga puti.*

Ang mga halimbawang ito ay maaring paglabag ng batas na nagbabawal sa diskriminasyon sa manggagawa o aplikante dahil sa kanyang lupang tinubuan. Ang ibig sabihin nito ay hindi maaaring parusahan, takutin, tanggalin sa trabaho, o pigilan ang pag-tanggap o pag-asenso sa trabaho ng isang tao dahil sa kanyang lupang tinubuan.

Kung ikaw ay naniniwalang ikaw ay nakaranas ng diskriminasyon mula sa isang may patrabaho, samahan ng manggagawa, o ahensiya ng manggagawa dahil sa iyong lupang tinubuan, makipag-ugnayan sa:

Equal Employment Opportunity Commission
(800) 669-4000

(Para sa mga kalakal na may 15 o higit pang manggagawa)

Office of Special Counsel
(800) 255-7688
P.O. Box 27728

Washington, D.C. 20038-7728

(Para sa mga kalakal na may 4 hanggang 14 na manggagawa)

Employment Litigation Section
(202) 514-3831
P.O. Box 65968

Washington, D.C. 20035-5968

(Para sa mga pamahalaang kagawiang magdiskriminasyon)

Higit pa, ang isang may patrabaho ay lumalabag sa pambansang batas kapag tinutukoy nito kung anong katunayan ang kinakailangang ipakita para makapaghanapbuhay, tulad ng green card, o tinatanggihan ang mga katunayan mula sa mga aplikanteng nagmula sa ibang bansa. Para sa higit na kaalaman o para dumaing, makipag-ugnayan sa Office of Special Counsel sa lugar na nakatala sa itaas o sa teleponong nakatala.

PAMAMAHAY

* Isang pamilyang mula sa Hawaii ang naghahanap ng paupahan. Sila ay sinabihan ng ahente ng paupahan na wala silang makukuha, kahit na may mga paupahang magagamit at ang mga ito ay ipinakikita sa mga puting aplikante.

* Isang ahente ang nagpakita sa isang pamilyang Latino ng mga bahay sa mga pook na puro Latino lamang at ayaw ipakita sa pamilya ang mga bahay sa pook ng mga puti.

Ang mga halimbawang ito ay maaring paglabag ng pambansang Fair Housing Act. Ang batas na ito ay nagbabawal sa diskriminasyon dahil sa lupang tinubuan, lahi, kulay, kasarian, pananampalataya, kapansanan o kung may asawa o wala (kasama ang mga anak na bata sa 18 taong gulang) sa pamamahay. Ang pansariling kadaingan ng diskriminasyon ay maaring ipag-bigay alam sa Department of Housing and Urban Development (HUD) sa (800) 669-9777. Kung sa palagay mo ay madalas na kagawian ang diskriminasyon, makipag-ugnayan sa Housing and Civil Enforcement Section sa (202) 514-4713.

PANGUNGUTANG

* Ang isang Latina ay nasisingil ng mas mataas na tubo at bayad kaysa sa mga puting kostomer na may katulad na kalagayan at humihiling ng katulad na utang.

Ang halimbawang ito ay maaring paglabag ng pambansang batas na nagbabawal ng diskriminasyon sa pangungutang dahil sa lupang tinubuan, lahi, kulay, kasarian, pananampalataya, kapansanan, may asawa o wala o sa kadahilanang ang anumang kinikita ng tao ay nagmula sa pangmasang tulong. Kung sa iyong paniwala ikaw ay hindi napagbigyan sa iyong utang dahil sa iyong lupang tinubuan o sa anumang dahilang kinakalinga, maaari kang humingi ng kasulatan sa nagpapautang na nagpapaliwanag ng kadahilanan kung bakit ikaw ay natanggihan sa iyong kahilingan.

Kung ang utang ay para sa pamamahay, pagpapabuti ng kabahayan, o para sa ibang bagay na nauukol sa kabahayan, maaari mong idulog ang iyong kadaingan sa Department of Housing and Urban Development sa (800) 669-9777. Kung ang utang ay para sa ibang dahilan maliban sa kabahayan (tulad ng pangsasakyan), maaari mong idulog ang iyong karaingan sa Housing and Civil Enforcement Section o sa ahensiya na nangagasiwa ng mga nagpapautang. Kung ang iyong karanasan ay bahagi ng isang kaugalian o kagawiang diskriminasyon, maaari ka ring makipag-ugnayan sa Housing and Civil Enforcement Section sa (202) 514-4713, upang makakuha ka ng iba pang kaalaman tungkol sa iyong mga karapatan o upang idulog ang iyong karaingan.

PAMPUBLIKONG TULONG

* Sa isang kainan, isang pangkat ng mga Asian American ang naghihintay ng mahigi sa isang oras upang mapagsilbihan, samantalang ang mga puti at Latinong kostumer ay agad na napagsisilbihan.

* Ang mga Haitian American na nanunuluyan sa isang hotel ay sinabihan na dapat silang magbayad ng kash na salapi, at magbayad ng mas mataas na tubo kaysa sa ibang kostumer, at hindi napag-unlakan ng iba pang mga kagamitan tulag ng tuwalya at sabon.

Ang mga halimbawang ito ay maaring paglabag sa pambansang batas na nagbabawal sa diskriminasyon dahil sa lupang tinubuan, lahi, kulay, o pananampalataya sa mga pampublikong tuluyan. Kabilang sa pampublikong tuluyan ang mga hotel, kainan, at mga lugar ng pang-aliw. Kung ikaw ay naniniwalang natanggihan ka ng pantay na pangkaligayahan sa isang pampublikong tuluyan kung saan may naganap na diskriminasyon, makipag-ugnayan sa Civil Enforcement Section sa (202) 514-4713. Maaari ka ring lumiham sa: Housing and Civil Enforcement Section, P.O. Box 65998, Washington, D.C. 20035-5998.

MGA MALING GAWAIN NG MGA PULIS

* Madalas hulihin ng mga pulis ang mga sasakyan na minamaneho ng mga Latinos dahil sa paglabag sa batas trapiko. Ngunit madalang hulihin ang mga puti para sa katulad na paglabag.

* Nagagalit ang pulis kapag tinatanong ang isang Vietnamese na hindi makasagot dahil hindi marunong mag-Ingles. Ito ay aarestuhin sa dahilang "walang kaayusang pagkilos".

Ang mga halimbawang ito ay paglabag sa “Equal Protection Clause” ng Konstitusyon ng U.S.. Ito ay maaari ring paglabag sa “Omnibus Crime Control and Safe Streets Act of 1968”. Ang batas na ito ay nagbabawal sa sangay ng pulisya na tumatanggap ng pondo sa pamamagitan ng Kagawaran ng Katarungan ang magkaroon ng diskriminasyon dahil sa lupang tinubuan kulay, relihyon, o kasarian. Ito rin ay paglabag sa Talatas VI ng “Civil Rights Act of 1964”, na nagbabawal ng diskriminasyon sa anumang sangay ng batas na tumatanggap ng pananalaping tulong, kasama na rin ang pagka-kawalan ng karapatan sa mga ari-ariang may halaga.

Idulog ang pansariling karaingan ng anumang diskriminasyon sa Coordination and Review Section sa P.O. Box 66560, Washington, D.C. 20035-6560, o tumawag sa 1-888-848-5306.

Maaari ring idulog ang pansariling karaingan ng diskriminasyon sa Office of Justice Programs at Office for Civil Rights, Office of Justice Programs, U.S. Department of Justice, Washington, D.C. 20531, o tumawag sa Office of Justice Programs sa (202) 307-0690.

Ang “Special Litigation Section” ay nagsisiyasat at nagsasakdal ng mga karaingang nauugnay sa diskriminasyon ng mga pulis ayon sa lupang tinubuan. Upang maidulog ang karaingan, makipag-ugnayan sa Special Litigation Section sa (202) 514-6255 o sumulat sa: Special Litigation Section, P.O. Box 66400, Washington, D.C. 20035-6400.

MGA KARAPATAN NG MGA NAKABILIBID AT NASA PAGAMUTANG PANG-KAISIPAN

* Ang bilangguan ay hindi nagsasalin sa ibang wika ng mga paglilitis ng mga bilango na hindi marunong magsalita ng Ingles.

* Ang pagamutang pangkaisipan ay walang paraan na makapagbibigay lunas sa mga taong hindi marunong mag-Ingles.

Ang mga halimbawang ito ay paglabag sa "Equal Protection Clause" ng Konstitusyon ng U.S. Ang "Special Litigation Section" ay nagpapatupad sa karapatang konstitusyon ng mga taong nakakulong sa mga institusyon na lokal ng pamahalaan, tulad ng bilangguan, bahay-pagpapabuti para sa mga kabataan, bahay pangkaisipang-kalusugan, bahay pang may-kasiraan o pangkaisipang kapansanan, at mga bahay alagaan. Kung kayo ay naninirahan sa anumang lugar na nabanggit at naniniwala kayo na mayroong gawaing diskriminasyon ayon sa inyong lupang tinubuan, makipag-ugnayan sa Special Litigation Section sa telepono (202) 514-6255. Maaari din sumulat sa: Special Litigation Section, P.O. Box 66400, Washington, DC 20035-6400.

MGA PALATUNTUNANG TULONG NG PAMAHALAAN

* Ang pamahalaang lokal ng panlipunang katiwasayan ay hindi nagbibigay ng kaalaman o pagsasanay sa hanapbuhay sa wikang Koreano, kahit na maraming Koreano ang nakatira sa pook na iyon.

* Isang ospital na malapit sa bingit ng Texas at Mexico ay nagpapasoot ng uniporme sa kanilang mga tanod na kasintulad sa uniporme ng mga taga-INS, upang matakot ang mga Latinos na pumasok sa emergency room. Ang mga pasyenteng Latino ay pinagsabihan na kinakailangan nilang mag-dala ng sariling tagapagsalin ng wika bago sila magkapagpatingin sa manggagamot.

Ang mga halimbawang ito ay paglabag sa pambansang batas na nagbabawal sa mga kinauukulan na tumatanggap ng pondo mula sa pamahalaan ang magkaroon ng diskriminasyon dahil sa lupang tinubuan at kulay. Kung sa iyong paniwala ay naging biktima ka ng diskriminasyon mula sa isang lugar, sangay ng pamahalaan, o kalipunan na tumatanggap ng pondo mula sa pamahalaan, maaaring idulog ang karaingan sa “Division’s Coordination and Review Section” sa telepono bilang (888) 848-5306. Maaaring sumulat din sa: Coordination and Review Section, P.O. Box 66560, Washington, D.C. 20035-6560. Ang “Coordination and Review Section” ang magpapa-abot sa kinauukulang sangay ng pamahalaan ang ganitong uri ng karaingan.

PAGBOBOTO

* Sa isang malaking pook na karamihan ng mga mamboboto ay may wikang-kastila, hindi dinidinig ng mga pinuno ng halalan ang kahilingan ng mga Espanyol na sila ay mabigyan ng lathalaing panghalalan, pati na ang papeles sa pagpapatala at halimbawang balota, na nakasalin sa wikang kastila; ipinagbabawal din silang magdala ng mga sariling tagapagsalin ng wika.

* Hinahanapan ng mga pinuno ng halalan ang mga botateng iba ang kulay, may punto sa pananalita, at ang mga botateng naiiba ang pangalan at apelyido, na magpakita ng katunayan na sila ay mga Amerikano, subalit ang ganitong mga katunayan ay hindi kinakailangang ipakita ng mga puting botante.

Ang mga gawaing ito ng mga pinuno ng halalan ay paglabag sa batas na nagbabawal ng diskriminasyon sa paghalal. Ang “Voting Rights Acts” ay hindi tumutukoy ng pagbabawal sa diskriminasyon sa mga katutubong dayuhan. Subalit itinatadhana ng batas na labag sa batas ang ipagkait ang karapatang bumoto sa sinumang mamamayan dahil sa kanyang tinubuang lupa, o kulay, o sa dahil siya ay kasapi ng isang maliit na pangkat ng mga dayuhan. Isinasaad din ng batas na dapat magbigay ng mga lathalaing panghalalan at kaalaman sa pamamagitan ng wikang liban sa Ingles.

Higit pa, ang Section 208 ng Voting Rights Act, ay nagpapahintulot sa mga bulag, sa mga may kapansanan at sa hindi marunong magbasa o magsulat, na magsama ng sinuman na maaaring tumulong sa kanila (maaring amo sa pinatrabahuhan o kapangkat sa isang samahan). Ang ibig sabihin nito ay maaaring magsama ang botante ng kaibigan o kaanak upang maging tagapagsalin niya ng wika. Sa ibanglugar, ang mga pinuno ng halalan ay nagbibigay ng kaalaman, tulad ng talaan para makaboto at balota, sa ibang wika maliban sa Ingles. Kasama rin dito ang mga tagapagsalin ng wika upang tumulong sa mga botante.

Kung kayo ay naniniwala na kayo ay naging biktima ng diskriminasyon laban sa pag-boto o hindi nabigyan ng tulong sa pag-boto, maaaring makipag-ugnayan sa Division's Voting Section at (800) 253-3931. Maaari rin kayong sumulat sa: Voting Section, P.O. Box 66128, Washington, DC 20035-6128.

Pahabol: Salita: Sa mga taong may kapansanan, ang lathalaing ito ay maaaring matanggap sa malalaking titik, audio tape, computer disc at braille.

Sa oras na tumawag ka sa saanmang opisina nakatala dito, ikaw ay sasagutin sa wikang English. Kung kakailanganin mo ng tagapagsalin ng wika, ipagbigay alam lamang sa tagasagot ng telepono kung anong wika ang iyong kakailanganin. Ang tagasagot ng telepono ay maghahanap ng tagasalin ng wika, at sa panahong ito ay kinakailangan kang paghintayin. Huwag lamang ibaba ang telepono.

Malaya kang kumpoya ng lathalaing ito.

**Federal Protections Against
National Origin Discrimination**

Tagalog

<http://www.usdoj.gov/crt>